

๕. แผนงานเกษตรทฤษฎีใหม่

ความเป็นมา

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ทรงพระราชทานปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตอยู่ด้วยความมั่นคงและยั่งยืน ทรงคิดค้นเกษตรทฤษฎีใหม่ เพื่อแก้ไขปัญหาเกษตรกรรมที่ไม่ได้ผลในเขตแห้งแล้งขาดแคลนน้ำในการเกษตร โดยเฉพาะการประกอบอาชีพทางการเกษตร โดยอาศัยน้ำฝนเป็นหลัก ซึ่งมีความเสี่ยงสูงในการขาดแคลนน้ำ กรณีฝนทิ้งช่วงและปริมาณน้ำฝนไม่เพียงพอในการเพาะปลูก

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์รำลึกในพระมหากรุณาธิคุณอันหาที่สุดมิได้ที่ทรงมีต่อปวงชนชาวไทย จึงได้จัดทำโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ขึ้นเพื่อถวายแด่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช โดยส่งเสริมให้เกษตรกรที่มีความสมัครใจจาก ๘๘๒ อำเภอ รวมทั้งสิ้น ๗๐,๐๐๐ ราย ได้น้อมนำหลักทฤษฎีใหม่ไปปรับใช้ในพื้นที่ของตนเองอย่างเหมาะสม ให้สอดคล้องกับสภาพพื้นที่ของเกษตรกรตามภูมิสังคมของแต่ละพื้นที่ โดยมุ่งหวังจะช่วยพัฒนาคุณภาพชีวิตของเกษตรกรในการลดรายจ่าย เพิ่มรายได้ อันเกิดจากการพัฒนาศักยภาพของตนเอง ครอบครัว และชุมชน โดยการสร้างอาชีพอย่างเหมาะสมกับทรัพยากรและปัจจัยการผลิตที่มีอยู่อย่างคุ้มค่า

วัตถุประสงค์

เพื่อถวายแด่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช และเพื่อรำลึกในพระมหากรุณาธิคุณอันหาที่สุดมิได้ที่ทรงมีต่อปวงชนชาวไทย และเพื่อสนับสนุนให้เกษตรกรนำแนวทางทฤษฎีใหม่มาปรับใช้ในการดำเนินกิจกรรมทางการเกษตรในพื้นที่ของตนเองตามความเหมาะสม และสอดคล้องกับพื้นที่ของเกษตรกรเพื่อให้เกษตรกรมีคุณภาพชีวิตดีขึ้น สามารถลดรายจ่ายในครัวเรือนและมีรายได้เสริม

เป้าหมาย

คัดเลือกเกษตรกรที่มีความสมัครใจ และมีคุณสมบัติตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในพื้นที่ ๘๘๒ อำเภอ จำนวน ๗๐,๐๐๐ ราย

การดำเนินงาน

ประกอบด้วย การเตรียมการบริหารจัดการ การคัดเลือกพื้นที่และเกษตรกร การให้องค์ความรู้เชิงปฏิบัติการ การสนับสนุนปัจจัยการผลิต และการขับเคลื่อนการดำเนินงานตามกลุ่มเป้าหมาย ๓ กลุ่ม ตามความพร้อมของเกษตรกร ได้แก่ กลุ่มเกษตรกรมีความพร้อมมาก กลุ่มเกษตรกรมีความพร้อมปานกลาง และกลุ่มเกษตรกรมีความพร้อม โดยใช้ “โครงการ ๕ ประสาน สืบสานเกษตรทฤษฎีใหม่ ถวายในหลวง” ประกอบด้วย เกษตรกรภาครัฐ ราษฎร์ เกษตร/เกษตรกรต้นแบบ/ศพก. ภาคเอกชน และสถาบันการศึกษา

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

- ๑) เกษตรทฤษฎีใหม่ตามแนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ได้นำไปปฏิบัติจริงอย่างแพร่หลายในทุกภูมิภาคของประเทศไทย
- ๒) เกษตรกรได้รับความรู้ สามารถปรับเปลี่ยนแนวคิดและรูปแบบในการทำมาหากิน การประกอบอาชีพให้มีศักยภาพในการพึ่งพาตนเอง โดยสามารถลดรายจ่าย เพิ่มรายได้ และพัฒนาคุณภาพชีวิตให้กับตนเองและครอบครัว

Q & A

๑	Q	เกษตรทฤษฎีใหม่ คืออะไร
	A	คือ ระบบการเกษตรที่เน้นการจัดสรรทรัพยากรน้ำในไร่นาให้เกิดประโยชน์สูงสุด จัดสรรพื้นที่เพื่อใช้ในการเพาะปลูกเพื่อบริโภคในครัวเรือนเป็นหลัก ที่มีเหลือจึงขาย มีการสร้างผลผลิตอาหารที่เพียงพอ และสร้างการผลิตที่หลากหลายสำหรับแหล่งรายได้ที่มั่นคงของครัวเรือน สร้างความมั่นคงด้านอาหาร เกิดการพึ่งพาตนเอง และลดการพึ่งพาจากภายนอก การทำเกษตรทฤษฎีใหม่จะเน้นสำหรับเกษตรกรรายย่อยที่มีพื้นที่ทำกินน้อย มีแหล่งน้ำในไร่นาไว้ใช้ประโยชน์ในการทำเกษตร
๒	Q	เกษตรผสมผสาน คืออะไร
	A	คือ ระบบเกษตรที่มีการปลูกพืชและเลี้ยงสัตว์หลากหลายชนิดในพื้นที่เดียวกัน โดยมีกิจกรรมแต่ละชนิดเกื้อกูลประโยชน์ต่อกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ในไร่นาได้อย่างเหมาะสมเกิดประโยชน์สูงสุด มีความสมดุลต่อสิ่งแวดล้อมอย่างต่อเนื่อง และเกิดการเพิ่มพูนความสมบูรณ์ของทรัพยากรธรรมชาติ การเกื้อกูลกันระหว่างพืชและสัตว์ เศรษฐกิจและผลพลอยได้จากการปลูกพืชจะเป็นประโยชน์ต่อกิจกรรมการเลี้ยงสัตว์ และผลที่ได้จากการเลี้ยงสัตว์จะเป็นประโยชน์ต่อพืช
๓	Q	เกษตรกรจะต้องมีคุณสมบัติอย่างไรจึงจะสมัครเข้าร่วมโครงการได้
	A	<ol style="list-style-type: none"> ๑) ไม่เคยดำเนินกิจกรรมเกษตรทฤษฎีใหม่ที่เป็นทางการมาก่อน (Start Zero) ๒) มีที่ดินเป็นของตนเองและมีเอกสารสิทธิ์ที่ดินตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง หรือกรณีเป็นที่ดินเช่า ต้องได้รับความยินยอมจากเจ้าของที่ดิน ๓) มีสระน้ำ บ่อน้ำ บ่อบาดาล หรือแหล่งน้ำใช้อื่นที่เพียงพอต่อการทำการเกษตร หากไม่มีบ่อน้ำหรือแหล่งน้ำใช้อื่น แต่มีความประสงค์เข้าร่วมโครงการ ให้เข้ามาแสดงความประสงค์เพื่อเป็นฐานข้อมูลในการดำเนินการระยะต่อไป ๔) มีแรงงานในครัวเรือนเพียงพอ เหมาะสมกับพื้นที่ดำเนินกิจกรรมเกษตรทฤษฎีใหม่ ๕) สมัครใจเข้าร่วมโครงการ และยินดีทำเกษตรทฤษฎีใหม่อย่างต่อเนื่อง
๔	Q	เกษตรกรจะได้อะไรจากโครงการ
	A	<ol style="list-style-type: none"> ๑) ได้รับความรู้ ความเข้าใจในหลักการทำเกษตรทฤษฎีใหม่/เกษตรผสมผสาน โดยการส่งเสริม ให้อำเภอแนะนำ ติดตามเยี่ยมเยียน จากเจ้าหน้าที่ของกระทรวงเกษตรฯ ปราชญ์เกษตร/เกษตรกรต้นแบบ/ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร/ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชน สถาบันการศึกษา และภาคเอกชน ๒) ได้รับการสนับสนุนปัจจัยการผลิตเบื้องต้นในการทำกิจกรรมเกษตรทฤษฎีใหม่ (พันธุ์ไม้ผล เมล็ดพันธุ์ผัก ต้นพันธุ์หม่อน สัตว์ปีก และปลากินพืช เป็นต้น) ๓) เกษตรกรสามารถพึ่งพาตนเอง โดยการลดรายจ่าย เพิ่มรายได้ และพัฒนาคุณภาพชีวิตให้กับตนเองและครอบครัวจากการทำเกษตรทฤษฎีใหม่ได้

๕	Q	มีใครบ้าง และ ต้องทำอะไร หลังเข้าร่วมโครงการ
	A	<p>๑) เกษตรกร : ในช่วงแรกให้ทำกิจกรรมการเกษตรที่ตนเองถนัดก่อน ๑ อย่าง โดยเป็นกิจกรรมที่ทำได้ง่าย ลงทุนน้อย และมีรายได้จากการจำหน่ายผลผลิต (ให้เหมาะสมกับฐานะของเกษตรกร) จากนั้นจึงลองทำกิจกรรมอย่างอื่นที่ ๒ และ ๓ ขยายผลต่อไป โดยเกษตรกรจะต้องจัดทำบัญชีฟาร์มควบคู่ไปด้วย หลังจากนั้นจึงจะขยายผลไปสู่การทำเกษตรทฤษฎีใหม่เต็มรูปแบบ และเป็นเกษตรกรต้นแบบ/ปราชญ์ต่อไป</p> <p>๒) ภาครัฐ : สำรวจความต้องการของเกษตรกร ประสานขอรับการสนับสนุนตามความต้องการของเกษตรกร ประสานหน่วยงานให้ความช่วยเหลือเกษตรกรทุกขั้นตอน ประเมินผล/ประมวผล เปรียบเทียบผลก่อนหลังดำเนินการ ติดตามเยี่ยมเยียน แก้ปัญหา และสนับสนุนปัจจัยการผลิตตามความเหมาะสม รวมถึงแนะนำเกษตรกรให้ทำบัญชี</p> <p>๓) ปราชญ์เกษตร/เกษตรกรต้นแบบ/ศพก./ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง : มีเป้าหมายรับผิดชอบเกษตรกร ในอัตรา ๑ : ๓-๕ (ไม่เกิน ๑๐ ราย) โดยทำหน้าที่สร้างแรงบันดาลใจ ปรับเปลี่ยนวิธีคิด เปลี่ยนวิธีทำของเกษตรกรเป้าหมายเพื่อให้ระเบิดความตั้งใจจากข้างใน และให้คำแนะนำ ให้คำปรึกษา เยี่ยมเยียนเกษตรกร สร้างเกษตรกรต้นกำเนิด สร้างทายาทเกษตรกรที่แตก Cell ใหม่</p> <p>๔) ภาคเอกชน : ทำหน้าที่สนับสนุนองค์ความรู้ เทคนิค/วิชาการ ให้คำแนะนำ ติดตามเยี่ยมเยียน สนับสนุนปัจจัยการผลิต/ค่าใช้จ่ายอื่นให้กับเกษตรกร โดยพิจารณาเป็นรายบุคคลตามความเหมาะสม รวมทั้งสนับสนุนค่าใช้จ่ายดำเนินงานของปราชญ์เกษตร/เกษตรกรต้นแบบ รวมถึงจัดหาตลาดเพื่อจำหน่ายผลผลิตของเกษตรกร</p> <p>๕) สถาบันการศึกษา : ทำหน้าที่สนับสนุนเทคนิค/วิชาการ ให้นักศึกษาเป็นผู้ช่วยปราชญ์เกษตรและลงมือช่วยเกษตรกร/เรียนรู้ร่วมกันกับเกษตรกร รวมถึงจัดหาตลาดเพื่อจำหน่ายผลผลิตของเกษตรกร</p>
๖	Q	ติดต่อเข้าร่วมโครงการได้ที่ไหน
	A	สมัครได้ที่สำนักงานเกษตรอำเภอที่อยู่ในพื้นที่ หรือ สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัด

